

นพวรรณ บัวมีรูป 2552: การติดเชื้อ *Brucella melitensis* ในฝูงแพะนมที่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา: ความชุกและปัจจัยเสี่ยง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเกษตรกร และการประเมินความสอดคล้องของวิธีทดสอบ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบาดวิทยาทาง สัตวแพทย์) สาขาระบาดวิทยาทางสัตวแพทย์ ภาควิชาสัตวแพทยสาธารณสุขศาสตร์และการบริการ วินิจฉัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ธีระ รักความสุข, Ph.D. 149 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความชุกของการติดเชื้อ *Brucella melitensis* ในระดับฝูงและ ระดับตัวสัตว์ตลอดจนหาปัจจัยเสี่ยงในฝูงแพะนมที่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษา ระดับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรค布鲁เซลโลสิสของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนมที่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา 3) ประเมินความสอดคล้องของการตรวจวินิจฉัยโรค布鲁เซลโล สิสทางซีรัมในแพะด้วยวิธี Rose Bengal Test (RBPT) , Modified Rose Bengal (mRBPT), Complement Fixation Test (CFT) และ Indirect Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (iELISA) ซึ่งผลิตใช้ภายในประเทศ (iELISA-i) และผลิตขายจากต่างประเทศ (iELISA-c) โดยวิธีการศึกษาใน ส่วนที่ 1 ตรวจซีรัมแพะจำนวน 1,265 ตัวอย่างด้วยวิธีทางซีรัมวิทยา เพื่อหาความชุกของการติดเชื้อ *B. melitensis* ทางซีรัม และพิจารณาความสัมพันธ์ ของการพบผลบวกทางซีรัมต่อเชื้อดังกล่าวกับปัจจัยต่างๆ ด้วย chi-square และแสดงผลด้วย odds ratio ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 50 รายด้วยแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงเปรียบเทียบด้วย t-test และ chi-square และส่วนที่ 3 หาความสอดคล้องของการทดสอบโรค布鲁 เซลโลสิสด้วยวิธีทางซีรัมวิทยา 5 วิธี คือ RBPT mRBPT CFT และ iELISA 2 วิธีในซีรัมแพะจากฝูงติดเชื้อ 360 ตัวอย่างและตัวอย่างจากฝูงปลอดโรค 335 ตัวอย่าง โดยหาค่า Kappa ความไว ความจำเพาะ การทำนายผลบวก และการทำนายผลลบ

ผลการวิจัยส่วนที่ 1 พบว่าความชุกของโรค布鲁เซลโลสิสระดับฝูงเฉลี่ยร้อยละ 6.25 และระดับตัวสัตว์ เฉลี่ยร้อยละ 0.25 โดยการเคยพบโรค布鲁เซลโลสิสในฝูงคือปัจจัยเสี่ยงในการพบผลบวกทางซีรัมต่อติดเชื้อ *Brucella melitensis* ส่วนที่ 2 พบว่าความรู้เกี่ยวกับโรค布鲁เซลโลสิสของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนมมีความสัมพันธ์ กับทักษะและการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรค布鲁เซลโลสิส ในขณะที่ทักษะไม่มีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรค ส่วนที่ 3 พบว่า วิธี mRBPT และวิธี iELISA มีผลการตรวจสอบคล้อยก กันอย่างสมบูรณ์และผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการตรวจทางซีรัมวิทยา 4 วิธี โดยใช้วิธี CFT เป็นวิธี มาตรฐานพบว่า ค่า Youden index ของวิธี mRBPT สูงที่สุด รองลงมาเป็นวิธี iELISA-i ซึ่งสรุปได้ว่าควรให้ ความรู้เรื่องโรค布鲁เซลโลสิสกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้สร้างฟาร์มปลอดโรคนี้ในแพะนม โดยวิธีที่ใช้ในการตรวจวินิจฉัยควรใช้วิธี mRBPT อนุกรมกับวิธี CFT